

НАРОДНО СЪБРАНИЕ		
№№	754 - 01 - 5	
Датум	12	05 2017

ДО
Г-Н ДИМИТЪР ГЛАВЧЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА 44-ТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

01
15

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 76, ал. 1 от ПОДНС внасяме законопроект за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс с мотиви към него и предварителна оценка на въздействието, съгласно методологията – приложение към ПОДНС.

Молим, законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс

(обн., ДВ, бр. 59 от 2007 г.; изм., бр. 50 от 2008 г.; Решение № 3 на Конституционния съд от 2008 г. – бр. 63; изм., бр. 69 от 2008 г., бр. 12, 19, 32 и 42 от 2009 г.; Решение № 4 на Конституционния съд от 2009 г. – бр. 47 от 2009 г.; изм., бр. 82 от 2009 г., бр. 13 и 100 от 2010 г.; Решение № 15 на Конституционния съд от 2010 г. – бр. 5 от 2011 г.; изм., бр. 45, 49 и 99 от 2012 г., бр. 15 и 66 от 2013 г., бр. 53 и 98 от 2014 г., бр. 50 от 2015 г., бр. 15 и 43 от 2016 г., бр. 8 и 13 от 2017 г.)

§ 1. В чл. 38 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст на чл. 38 става алинея 1, като се добавят следните две изречения:

а). добавя се изречение трето: "Невъзможността ответникът да бъде намерен на посочения по делото адрес се констатира с най-малко три посещения на адреса в рамките на един месец с интервал от една седмица между всяко от тях като едно от посещенията да е в пеработен или неприсъствен ден."

б). добавя се изречение четвърто: "Съдът служебно извършва проверка за седалище, постояен и постоянен адрес."

2. Създава се ал. 2: "Съдът служебно проверява местоработата на адресата и може да разпореди връчване чрез работодателя му, ако не е намерен на посочения по делото адрес, по настоящ или постоянен адрес."

§ 2. В чл. 47 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1: В изречение първо след думата "намерен" се добавя "след посещенията на адреса по делото, на настоящия и на постоянния адрес по реда на чл. 38, ал. 1", а думите "на посочения по делото адрес" се заличават. След думата "вратата" се добавя "съгласно посочения по делото адрес".

2. Ал. 3 се отменя.

3. Ал. 4 се отменя.

4. В ал. 6 се създава изречение второ: „Размерът на присъденото възнаграждение за особения представител не може да надхвърля максималния размер, определен по реда на чл. 37 от Закона за правната помощ.“

5. В ал. 7 цифрата „5“ се заменя с „6“.

§ 3. В чл. 73, ал. 2 изречение второ след думата "интерес" се добавя "като таксата не може да надвишава 2 на сто върху него, а по заявление за издаване на заповед таксата не може да надвишава 1 на сто върху интереса."

§ 4. В чл. 127, ал. 1 се създава т. 5а:
„5а. номер на банкова сметка на ищеца;“

§ 5. В чл. 236, ал. 1 се създава т. 6а:
„6а. номера на банковата сметка, по която да се преведат присъдените суми;“

§ 6. В чл. 391, ал. 2 се отменя.

§ 7. В чл. 412 се създава т. 6а:
„6а. банковата сметка на ищеца, посочена в заявлението;“

§ 8. В чл. 418, ал. 5 се правят следните изменения и допълнения:
1. в изречение първо след думата „лист“ се добавя „и поканата за доброволно изпълнение“;
2. в изречение второ думите „съобщението, с което е връчена заповедта за изпълнение“ се заменят с „връчените документи с отбелязване на връчването на всеки един от тях“.

§ 9. В чл. 420, ал. 1 се създава изречение второ: „Изпълнението се спира в случаите по чл. 417, т.9, както и в случай по чл. 417, т. 2-6, когато заявител е банка.“

§ 10. В чл. 432 се правят следните изменения и допълнения:
1. Досегашния текст става ал. 1 и в нея:
а) създава се нова т. 5:
„5. в случаите по чл. 420, ал. 1, изречение второ.“
б) досегашните т. 5, 6 и 7 стават съответно т. 6, 7 и 8.
2. Създава се ал. 2:
„(2) За времето на спиране на изпълнителното производство не се правят удържки върху трудово възнаграждение, друго възнаграждение за труд или върху пенсия.“

§ 11. В чл. 435 се правят следните изменения и допълнения:
1. В ал. 2 след думата „обжалва“ се добавя „цената на вещта, определена от съдебния изпълнител при извършването на описа“ и се създава изречение второ:
„Длъжникът може да обжалва и отказа за приспичване, прекратяване и спиране на принудителното изпълнение, както и извършването на удържки при спряно изпълнително производство.“
2. В ал. 4 се създава ново изречение второ: „Жалбата на трето лице спира изпълнението по отношение на тези вещи.“, а досегашното изречение второ става изречение трето.

3. Създава се нова ал. 5:

„(5) Лице по ал. 3 или 4 може да обжалва действията на съдебния изпълнител при подготовката и провеждането на публичната продал на основание допуснати нарушения при извършване на уведомяването, описа и оценката на вещта.“

4. Досегашната ал. 5 става ал. 6.

§ 12. В чл. 443 се създава изречение трето: „Когато удовлетворяването може да се осъществи чрез посочения от длъжника начин за изпълнение, съразмерен със задължението, наложените от съдебния изпълнител обезпечителни мерки не могат да надхвърлят размера на задължението.“

§ 13. В чл. 446, ал. 1 се правят следните изменения и допълнения: "Ако изпълнението е насочено върху трудовото възнаграждение или върху друго каквото и да е възнаграждение за труд, както и върху пенсия, чиито размер е над минималната работна заплата, може да се удържа само:

1. ако осъденото лице получава месечно възнаграждение по размера на минималната работна заплата - една четвърт част, ако е без деца, и една пета, ако е с деца, които то издържа;

2. ако осъденото лице получава месечно възнаграждение в размер между минималната работна заплата и двукратния размер на минималната работна заплата - една трета част, ако е без деца, и една четвърт, ако е с деца, които то издържа;

3. ако осъденото лице получава месечно възнаграждение в размер между двукратния размер на минималната работна заплата и четирикратния размер на минималната работна заплата - една втора част, ако е без деца, и една трета, ако е с деца, които то издържа;

4. ако осъденото лице получава месечно възнаграждение в размер над четирикратния размер на минималната работна заплата - горницата над двукратния размер на минималната работна заплата, ако е без деца, и горницата над два пъти и половина размера на минималната работна заплата, ако е с деца, които то издържа."

§ 14. В чл. 454, ал. 1 числото „30“ се заменя с „20“.

§ 15. В чл. 489 се отменят следните текстове:

1. В ал. 1 се отменя изречение второ.
2. Ал. 3 се отменя.

§ 16. В чл. 493, т. 1 накрая се добавя „а внесенният от вискателя задатък се припада от дълга“.

§ 17. В чл. 494, ал. 2 числото „80“ се заменя с „90“.

§ 18. В чл. 508, ал. 3 след думата „сума“ се добавя „до размера на претенцията“.

§ 19. В чл. 519, ал. 1 се създава изречение второ: „Не се допуска изпълнение срещу имоти, вещи и вземания – държавна или общинска публична собственост“.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 20. В срок от един месец от влизане в сила на този кодекс Министерски съвет приема изменения и допълнения в Тарифата по чл. 73, ал. 3.

§ 21. В Закона за частните съдебни изпълнители (обн. ДВ, бр. 43 от 2005 г., изм., бр. 39 от 2006 г., бр. 31, 59 и 64 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 97 от 2010 г., бр. 82 от 2011 г., бр. 49 от 2012 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се член 19а:

„Задължение за предоставяне

Чл. 19а. Частният съдебен изпълнител е длъжен по молба на длъжника да му предостави копия от документите по изпълнителното дело в 7 дневен срок от постъпването на молбата.“

2. В чл. 65:

а) в ал. 1, изречение първо цифрата „8“ се заменя с „9“;

б) в ал. 2 думите „една втора“ се заменят с „две трети“.

3. В чл. 68, ал. 1:

а) в т. 2 числото „100“ се заменя с „1000“;

б) в т. 4 думата „една“ се заменя с „три“.

4. В чл. 70, ал. 4 се правят следните изменения и допълнения: „Председателят на дисциплинарната комисия определя председателя на дисциплинарния състав чрез жребий и двама членове на дисциплинарния състав, избрани чрез жребий - по един от квотата на камарата и от квотата на министъра на правосъдието, на които въздава разглеждането на дисциплинарното дело.“

5. В чл. 78 се създава ал. 5:

„(5) Сборът на всички такси по изпълнението не може да надвишава размера на задължението.“

6. В чл. 83 се създава ал. 4:

„(4) Върху сумата, която длъжникът е погасил в срока за доброволно изпълнение, такса не се събира.“

§ 22, В Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 64 от 2007 г.; изм., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 25, 33, 42, 102 и 103 от 2009 г., бр. 59 от 2010 г., бр. 1, 23, 32, 45, 81 и 82 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 20, 50 и 81 от 2012 г., бр. 15, 17, 30, 52, 66, 70 и 71 от 2013 г., бр. 19, 21, 53, 98 и 107 от 2014 г., бр. 14 от 2015 г. и бр. 28, 39, 50, 62 и 76 от 2016 г., бр. 13 от 2017 г.; Решение № 1 от 2017 г. на Конституционния съд от 2017 г. – бр. 14 от 2017 г.) в чл. 264, ал. 2 изречение второ думите „вземания на органите на съдебната власт“ се заменят с „публични вземания“.

МОТИВИ

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс

Действащата уредба на исковото, обезпечителното, заповедното и изпълнителното производство в Гражданския процесуален кодекс, съдържа разпоредби, които не осигуряват в достатъчна степен достъпа до правосъдие на гражданите и не предвиждат достатъчно гаранции за ефективна защита на техните права. Предвид това са необходими законодателни промени, които да гарантират възможност за упражняване от гражданите на правото им на достъп до правосъдие, на провеждането на справедлив и балансиран обезпечителен, исков и изпълнителен процес, който да не ограничава правата на длъжниците, но и същевременно да не засегне възможностите на кредиторите да обезпечат, предявят и удовлетворят своите вземания.

Сред целите на предлагания законопроект е да се подобри процедурата по призоваването като се предоставят допълнителни гаранции за намиране и уведомяване на ответника/длъжника, тъй като това ще даде на гражданите възможност своевременно да защитят правата си. В тази връзка се предлага промяна на разпоредбите на чл. 38 и чл. 47 от Гражданския процесуален кодекс, с която се цели връчването чрез запечатване на уведомление в качеството му на най-непадежден способ за призоваване, да бъде уреден като последна възможност. Създава се ефективен механизъм, който да гарантира, че ответникът/длъжникът ще бъде потърсен както на адреса по делото, така и на постоянния и настоящия адрес, като се регламентира и срок, в който длъжникът да бъде търсен - в рамките на един месец да се извършат поне три посещения на адреса му, посочен по делото, като най-малко едно от тях да бъде в неработен или неприсъствен ден. Допълнително се предвижда справка за седалище, постоянен и настоящ адрес на ответника/длъжника да се извършва служебно от съда, както и проверка на неговата месторабота, за да може да бъде призован чрез работодателя. Като вариант се предлага и назначаване на особен представител на длъжника в заповедното производство, който да може ефективно и своевременно да предприеме необходимото в искова защита.

Особено важна е предлагана промяна, свързана с намаляване на пропорционалните държавни такси. Към настоящия момент пропорционалните държавни такси се определят върху интереса съгласно тарифа, приета от Министерския съвет, като размерът им е прекомерно висок и заплащането им е непосилно за огромна част от гражданите. Държавната такса се събира при предявяване на искането за защита и е условие за упражняване правата на гражданите да се обърнат към съд и да получат правна защита. Невъзможността за заплащане на високите размер на пропорционалните държавни такси пречатства гражданите да потърсят правата си по съдебен ред. С промяната на чл. 73, ал. 2 се определя горна граница на пропорционалните такси: 2 на сто върху интереса, а по

заявление за издаване на заповед - 1 на сто върху интереса, които максимални размери гарантират половина по-нисък размер на настоящите пропорционални такси, определени в тарифата, приета от Министерския съвет.

Предлага се и възможност за разрешаване на установен в практиката проблем - липса на информация за банкова сметка, по която доброволно да се превеждат претендиращи суми. В тази връзка, в законопроекта е предвидено посочване на номер на банкова сметка в исквата молба, в съдебното решение, в заявлението за издаване на заповед за изпълнение и в самата заповед за изпълнение. По този начин се дава възможност за доброволно изпълнение, без да се стига до образуване на изпълнително производство и натоварване на длъжника с допълнителни такси и разходи, които могат в пъти да увеличат задължението.

С предлагана промяна в разпоредбата на чл. 391 от Гражданския процесуален кодекс се цели осигуряване на по-реална възможност за обезпечение на иска в случаите, когато искът е подкрепен с убедителни доказателства. Към настоящия момент задължителна предпоставка за допускане на обезпечението на иска е, когато без него за ищеца ще бъде невъзможно или ще се затрудни осъществяването на правата по решението. Кумулативно условие за допускането на обезпечението е или искът да е подкрепен с убедителни писмени доказателства, или да бъде представена гаранция в определения от съда размер съгласно чл. 180 и 181 от Закона за задълженията и договорите. Разпоредбата на ал. 2 обаче предвижда възможност съдът да задължи ищеца да представи парична или имотна гаранция в определен от него размер и в случаите, когато искът е подкрепен с убедителни писмени доказателства, което обезсмисля съществуването на двете отделни възможности по т. 1 и т. 2 на ал. 1. Съгласно установената практика съдилищата във всички случаи задължават ищеца да представи гаранция. Размерът на гаранцията в повечето случаи е непосилен за гражданите и същите нямат възможност да реализират ефективно обезпечение на правата си по решението. С предлаганата отмяна на ал. 2 ще се осигури възможност гражданите, които разполагат с убедителни писмени доказателства, да гарантират осъществяване на правата си по решението, а защитата на ищеца в случаите на претенция от недобронамерени действия на ищеца, когато последният не може да представи убедителни доказателства, е осигурена в достатъчна степен с разпоредбата на т. 2 от ал. 1, която регламентира задължително изискване за представяне на гаранция при липса на доказателства.

От съществено значение е предлаганата промяна, свързана с изключването на възможности банките да се снабдяват привилегировано със заповед за незабавно изпълнение, а възражението на длъжника срещу заповедта да не спира изпълнението. Целта и е да се гарантира на всички граждани и юридически лица еднакви правни условия за стопанска дейност, като предотвратява злоупотребата с монополизма в пазарната конкуренция. Особеният и уншкален статут на банките обосновава привилегиите им да се снабдяват със заповед за незабавно изпълнение само въз основа на извлечение от

счетоводните книги, без призоваване на лицето, обявено за длъжник. Същевременно обаче чрез възможността възражението на длъжника да спира изпълнението на заповедите, издадени по заявление на банка, се осигурява възможност без увреждане интересите на длъжника както той, така и банката заявител да докажат в исково производство фактите и обстоятелствата, върху които почиват претенциите им.

Изключително важно за длъжниците е да бъде регламентирана възможността за обжалване на оценката на недвижим имот, определена от съдебния изпълнител, като по този начин се избегнат случаите на продаване на имоти от съдебните изпълнители на значително по-ниска цена от пазарната. Предвидено е в обжалване на други действия на съдебните изпълнители, сред които отказа за приключване, прекратяване и спиране на принудителното изпълнение, както и извършването на удържки при пряко производство. Така ще бъде предоставена възможност за допълнителен съдебен контрол и съответно за допълнителна защита на длъжниците.

Предложеното допълнение на чл. 443 от Гражданския процесуален кодекс цели да постигне пропорционалност, съразмерност и адекватност на използваната спрямо длъжниците правна принуда и налагани обезпечителни мерки.

Сериозни проблеми за длъжниците създава прилагането на разпоредбата на чл. 446 от ГПК (в сила от 01 март 2008 г.), в която определянето на несеквестируемия доход на физическите лица е обвързано с размера на минималната работна заплата. В сегашния си вид разпоредбата е на практика неприложима, тъй като при приемането ѝ минималната работна заплата е била в размер на 220 лв. и е променена неколкостранно, а регламентираната в разпоредбата минимална граница от 300 лв. не е била актуализирана нито веднъж. Вследствие на това, немалка част от длъжниците търпят по-неблагоприятни условия и в този смисъл е предложена промяна на текста, като удържането следва да се извършва при спазване на ограничения. С предложената промяна вместо да се фиксира конкретен размер на границата, несеквестируемият доход е обвързан с минималната работна заплата и всяка промяна на минималната работна заплата ще се отразява автоматично на несеквестируемия доход на длъжника. По този начин ще осигури постоянна съразмерност на удържките от доходите на длъжника с актуалната ситуация в страната.

Предложеното изменение в чл. 454, ал. 1 от ГПК е с оглед облекчаване на длъжника, като спирането на изпълнителното производство ще се осъществи при внасяне на по-нисък процент от задължението като първоначална вноска.

От съществено значение за длъжниците е въпросът с прекомерните такси, които събират частните съдебни изпълнители и които понякога значително надвишават задължението. С оглед на това се предлага промяна в Закона за частните съдебни изпълнители, съгласно която размерът на таксите да не надвишава задължението, а в

случай на изпълнение в срока за доброволно изпълнение да не се събират такси. Това ще облекчи една огромна част от длъжниците, а в същото време по този начин няма да се блокира дейността на съдебното изпълнение.

Практиката показва, че контролът върху дейността на частните съдебни изпълнители е недостатъчен и в тази връзка е необходимо да се предвидят допълнителни гаранции за спазването на законовите разпоредби и гарантирането на правата на страните в изпълнителния процес като се увеличи съставът на представителите на Министерство на правосъдието в дисциплинарната комисия, вземаща решения за дисциплинарни наказания на частните съдебни изпълнители, както и да се предвидят по-строги санкции при установени нарушения.

Чрез законопроекта се предвижда още възлагане на събирането на публични вземания на държавните съдебни изпълнители, а не само на вземания на органите на съдебната власт, каквато е настоящата регламентация.

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ГРАЖДАНСКИЯ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС

1. Основания за законодателна инициатива

Законопроектът има за цел да регулира обществените отношения по отношение на исковото, обезпечителното, заповедното и изпълнителното производство, основните принципи по връчването на книжа и регулиране на таксите. Промяна в разпоредбите за несеквестрируемите доходи е наложителна, поради факта, че същите са остарели и не отговарят на икономическата обстановка в страната. Обвързването на несеквестрируемия доход с минималната работна заплата ще спомогне разпоредбите на ГПК да бъдат приведени в съответствие с доходите и инфлацията в държавата.

Законодателната инициатива е насочена и към разширяване на кръга на действия, които могат да бъдат обжалвани от длъжници, трети лица и вискатели, като по този начин ще се осигури справедлив изпълнителен процес за всички страни участващи в него. Чрез законодателните промени ще бъде гарантиран по-справедлив нормативен подход както към длъжниците, така и към вискателите в изпълнителното производство, което от своя страна ще спомогне за по-добра събираемост на дълговете и повече информираност и защита на длъжника.

Законодателната промяна е желателна по въпросите възпрепятстващи гражданите от лесен достъп до правосъдие поради прекомерността на таксите, събирани от съдилищата, ненадлежно връчване на книжа и надлежна информираност на длъжниците по отношение на започнало изпълнително производство срещу тях.

2. Заинтересувани страни

Заинтересувана група от приемане на законодателната инициатива е цялото общество. Гарантиране на правата както на длъжниците, така и на вискателите, както и осигуряване на по-лесен достъп до правосъдие е в интерес на цялата общественост, тъй като поради един или друг повод всеки един гражданин е страна или може да се окаже в даден момент страна в производство по ГПК.

3. Анализ на разходи и ползи

Те се предвиждат икономически, социални или публични разходи, необходими за реализиране на законодателната инициатива, като същевременно се открояват значителни ползи за всички участници в производствата по ГПК.

Чрез законодателната инициатива ще се намали натоварването на граждани с такси и разходи за образуване на дела и ще се осигури достъп до правосъдие на по-широк кръг от лица, които не могат да потърсят правата си по съдебен ред поради прекомерност на държавните такси. Височината на банкова сметка с исковата молба, решението на съда и заповедта за изпълнение ще осигури на длъжника информираност къде да плати своето задължение и ще закрепи празнотата на закона за осигуряване на възможност на длъжника да изпълни задължението си по всяко едно време, което ще увеличи събираемостта преди фазата на изпълнителното производство. Предвиден е текст, според който няма да бъдат начислявани такси, ако длъжникът плати в срока на доброволно изпълнение, като по този начин ще бъде стимулирана бързата събираемост на задълженията, както в интерес на длъжника, така и в интерес на вискателя. Чрез предложените промени в чл. 391 ще се осигури по-лесно прилагане на обезпечителното производство, когато ищецът разполага с убедителни писмени писмени доказателства.

Законодателните промени предвиждат и засилване на представителството на Инспектората към Министерството на правосъдието в дисциплинарната комисия и в отделните дисциплинарни състави, вземащи решения за налагане на дисциплинарни наказания на частните съдебни изпълнители. Законодателната инициатива може да изисква по-сериозно натоварване на Инспектората в рамките на наличния му състав.

4. Административна тежест и структурни промени

В законопроекта не се въвежда закриване, сливане или създаване на нови административни структури.

Предвидени са текстове за намаляване на държавните такси събирани от съдилищата, което ще доведе до облекчаване на административната тежест понасяна от гражданите.

5. Въздействие върху нормативната уредба

Законопроектът включва изменение с преходните и заключителни разпоредби на Граждански процесуален кодекс на Закона за частните съдебни

изпълнители и Закона за съдебната власт, които са в съответствие с духа на предлаганите нормативни промени. Предвидени се изменения на Тарифата по чл. 73, ал. 1 от ПЗК от Министерски съвет в срок от един месец от влизане в сила на промените.

[Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page]

[Handwritten mark or signature]